

66 J 304.

66 J 304

Národní knihovna ČR
Historické fondy

66 J 304

Národní knihovna

1002297196

34

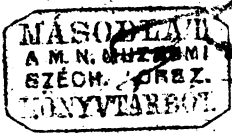
36

A' MOSTAN
 KEGYELMESEN URALKODÓ
 RÓMAI CSÁSZÁR
 ÉS
 APOSTOLI MAGYAR KIRÁLY
 MASODIK
 LEOPOLD
 Ö FELSÉGÉNEK,

1790-dik esztendőben, Szent András Ha-
 vának 15-dik napján Pösonyban tar-
 tatott szereztsés

MEG-KORONÁZTATÁSÁNAK
 RÖVID LE-ÍRÁSA.

Simon Péter

44

P O S O N Y B A N

Wéber Simon Péter ... gével 's betűivel.

Ex Museo
Hungarico

66 J 304

KNIHOVNA
KUBELÍKOVA
(SZÉLLOVA)

Bé-vezetés.

Ambár a' Magyar Országi Királyok most az első Szülöttség jussán következnek egy más után az uralkodásba, és minden Királyi Jussoknak bírásában, mind azonáltal Szükség, hogy valahányszor valamely új Király az Uralkodásban bé lép az 1723. esztendőbeli 3. Törvény tikkely szerént magát mentől elébb meg-koronáztassa,

Ez a' Koronázás olyan tselekédet, melly által a' keresztény szokás szerént az ujjonnan választott Királynak a' szokott fel kenés után a' Sz. Korona fejére

fel tétetik, és az ország tzimerei által adódnak. Ez a' szokás Sz. István Király idejétől fogva vétettetett bé. Mert midőn Ő a' királyi Koronát Silvester R. Pápától meg nyerte volna, ezzel Astrikus Püspök által Esztergomban meg is koronáztatott.

Ez a' korona 53 Saphirokkal 50 Rubinokkal egy nagy Smaragdral, és 338 gyöngyökkel vagyon fel-ékesítve, és 9 Mark és 3 untzia leg-jobb aranyot nyom. Ennek történeteit méltó itt egy két szóval elő adni. Venczel Király ezt magával Cseh Országban vitte vala el, de kevés idővel azután ismét Bavariai Ottonak viszszá küldötte, onnan az Erdélyi Vajdának Lászlónak kezei közzé került, aholott egy darab ideig tartatott, mind addig míg ismét Magyar Országban viszszá nem jött. Erzsébeth Sigmund Császár Leánya, és Albert Király Felesége, elvitte vala ismét magával Posthumus László fiával Austriában, és által adta Fridrik Császárnak, a' kitől Corvinus Mátyás Király által 60000 aranyokon váltatatt viszszá. Ennek halála után Jánosnak az ő nem hites ágyból született

Fiá-

Fiának Kezei közzé jutott, a' ki mindazáltal a' maga Hazája eránt való Szeretetből, nem gondolván semmit az ő nékie ajánlott Török segítséggel, azt Ulászló Királynak által adatta. A' Mohátsnál való Szerentsétlen ütközet után Sulimán Török Császár birtokában esett, a' ki azt ismét Zápolya Jánosnak adta, kinek halála után az ő Özvegye Isabella azt ismét Erdélybe vitte, az honnan első Ferdinánd Király kezéhez vevén, Posonban vitette. Onnét ismét Bétsbe, Rudolf Császárral Prágában, és Második Mátyás Király által ujra Posonyban vitetett. Innét ismét Bethlen által el-ragadtatván Ó Zólyomban, és annak utánna Erdély Országban Ecsedre vitetett. A' Niklasburgi Békeség után ismét Trentsénbe, innét Eleonora Királyné meg-koronázására Sopronyban, és végtére ujra Posonban, jött Rákóczi György alatt való Zenebonák alkalmatosfágával nagyobb bátorság kedvéért Györbe, Rákótzai Ferenz alatt Bétsbe és hatodik Károly Császárnak meg-koronázása végett ismét Posonyban hozatott, az holott az 1715 esztendőbéli 38-dik Törvény tzikkely, sze-

rént mint törvényes örízetének helyén 1784-dik esztendeig tsendesen maradt, a' melly nevezett esztendőben Második József Császár által Bétsbe vitetett. A' kinek 1790 esztendőben történt halála előtt kevés napokkal az Ország Rendjei által nagy pompával Budára, onnét ismét a' mostan kegyesen és szerentsésen uralkodó 2-dik Leopold Császár meg-koronázása véget ismét Posonban hozattatott, és onnan újra Budára vissza vitettetett.

A' Koronázás alkalmatosfágával ezen Korona a' Királyoknak, és az uralkodó Királynéknak Fejeire, a' Királyok Felelégeinek pedig tsak jobb vállokra szokott tétetni. E' mellett az Ország Kleodiumaihoz tartoznak még: Sz. István Királynak királyi Páltzája, arany almája, Fegyvere, Palástja, Kefztyüje, és Saruja-is, az ezüst Keresztel egyetemben, a' melly az Apostollágot jelenti. Ezek ennek előtte Visegrádba, azután pedig Posonyban tartattanak, most pedig a' Budai Királyi várban vagynak. Mind ezen drágafágok egy veres bársonnyal meg-béleltetett vas ládátskában tartattak, melly az Palatinus, Ország Primás-

gomi Érsek után a' Palatinusnak-is kötelességében áll, a' Koronázás körül lévő Pompák felől rendeléseket tenni, a' melly a' 3-dik Károly Császár, és a' Nagy M. Trézsia koronázásaikból ki tetszik.

A' 14-dik századnak kezdetében, mind a' választás, mind a' Királynak meg-koronázása a' Pest mellett lévő Rákos mezején vitetett végbe. Az azután következett Koronáziók pedig Fejér váron tartattanak. Minekutána pedig ezen Város a' Török birtokába jutott, 1. Ferdinand Király e' helyett Pofont választotta, a' hol a' maga fiát Maximilian Hertzeget-is meg-koronáztatta. 3-dik Ferdinánd Császár pedig mivel akkor Pofonyban a' rend kívül való dög halál' uralkodott, Sopronban koronáztattott-meg.

A' Koronázás körül való szokások pedig e' következők: Mihelyest az Ország Gyűlése ki hirdettetik, a' melly a' Királyi, vagy ha a' Király nevedékeny volna, a' Palatinusi hivogató levelek által (melly a' Püspökök, Ország Bárói és Fő rendjeihez személy szerént, a' Vármegyékhez; Káptalanokhoz, és Királyi Városokhoz pedig közönségesen a' Királyi

lyi

lyi magyar Kantzellária által szokott küldtetni.) Azonnal a' Vármegyékben közönséges Gyűlések tartatnak, a' melyben az Ország eleibe terjesztendő Panaszok ki dolgoztatnak, a' Nemesi I'end közzül különös követek rendeltetnek, és azoknak bizonyos Utasító Írások adatatnak ki. A' Káptalanok, és Királyi Városok részéről-is ugyan az léssen. Annakutánna szállás rendelők neveztetnek. A' magyarok számára való szállás rendelés a' Királyi Fő lovász Mester, a' Németekére pedig a' Császári Udvari Fő Szállás Mester köteleiségei. Az élelemre szükséges dolgoknak árra-is a' megnevezett Fő lovász Mester által ki szabattatik. A' Királyi Fő ajtón álló pedig a' jó rend, és bátorlágra vigyázni tartozik.

ELSŐ SZAKASZ.

A Koronázás előtt való Pompákról.

Minekutánna az Ország Gyűlésére öszve hívatott Ország rendjei, a' ki nevezett napon Posonyban öszve gyülekeznek, azonnal az Orzágnak négy Rendjei közül egy bizonyos Követtség, rendeltetik, a' melly a' meg-koronázandó Fejedeleme- nek az Ország egyben gyűlését hírré adja, és ötet az Ország Gyűlésére való megjelenésre kéri. (a) A' Király bé-jövetelére rendeltetett napon az Orzágnak minden Rendei az Ország határán megjelennek, a' holott a' szabad mezőn egy pompás sátor üttetik fel. (b) Onnan a'
Fe-

(a) Miotlától fogva az Austriai Ház uralkodik, ezen követtség mindenkor Bétsben, most pedig egy Posontól 3 orányira fekvő Schloz-hóf nevű Királyi Kastélyban ment véghez.

(b) A' mostani alkalmatosfággal, ez a' Kárdinális Primás H. Battyáni József nyári paletájában esett meg. Ugyan is 1790-ben 10-dik Novemberben dél után 12 órakor meg-érkezett ő Felsőge a' maga fő Komornyikjá-

Fejedelemnek , a' ki az alatt vagy Petronellán , vagy Farkasfalván műlat egy különös Követség által tudtára

val Hertzeg Rozenberg , és Fő lovász mesterével Hertzeg Ditrichstainnal egyetemben , lovagolván előtte 12. tzifrán fel-öltözött Pósta Tisztek. Az őszve fereglett Ország Rendjei , a' kik ő Felfégét a' Palotának bal részén várták vala , az ő Felfége Hintója eleibe mentenek , és a' nevezett Palotában fel-késérték. Itten a' fő szobában egy Királyi szék vala fel-állítva , a' melybe ő Felfége fel-ülvén , a' Primás ő Eminentziája fontos beszédét *) meg-halgatta , és arra kegyelmes feleletet adott , melly meg-lévén fel-üle ő Felfége a' bé-menetelre készített Pom-pás hintóban , és a' Palota előtt álló Katonafág első köszöntő lövést teve , melly után a' várban lévő ágyuk is el-löveltettek , és minden harangok meg-húzzattának. E' képpen a' Primás palotájából a' városba való bé-menetel el-kezdődött.

*) Ezen beszéde a' Primás ő Eminentziájának , több ékes beszédekkel edgyütt , mellyek a' Koronázás után külömb külömbféle Méltóságoktól mondattak , We-ber Könyv nyomtató Urnól Magyar nyelven ki-adva találrathatnak.

tára adatik, hogy az öszve gyűlt Ország Rendjei az ő szerezés el-érkezését a' határ szélén várják. E' meg-lévén a' sátorban vezettetik, és vagy az Esztergomi, vagy annak nem létezésében a' Kalocsai Érsek által tartatni szokott fontos beszéddel fogadtatik, ki is arra felelvén az Ország Rendjeit kéz tsókolásra botsátja. E' meg-lévén a' Posonyi várban lévő ágyúknak, és minden harangoknak hangzások alatt el-kezdődik a' Dunán fel-állított álló hídfelé a' városban való bé-menetel. (c) Az úgy nevezett Vedritzi

(c) Most ezen bé-menetel az úgy nevezett vám kapun tartatott, az holott egy a' városzimerét példázó Győzedelmü kapu állittatott fel. Onnan jött a' Sz. Mihály kapuja felé, a' hol a' város előjárói várakozván, ő Fel-fégét a' város Birája egy Deák nyelven tartatott beszéddel meg-köszöntette. Ekkor az ágyuk másodszer el-lövettettenek. A' Primási külső Palotától fogva az úgy nevezett Sz. Mihály kapuig az itt őrizeten lévő Gránátéros katonafág két fort állott, a'

ka-

ti Kapunál szokta ő Felfégét várni a' város Tanátsa, az holott a' város Polgár

kapunál pedig két rendben áll vala a' Kirázi Regimentbeli Német lovasfág. A' kaputól fogva a' belső városban lévő Primási Palotáig állanak a' városi egy formán felöltözött hat rendbeli gyalog seregek ki-eresztett zászlóval, tábori és török muzsikákkal. A' városi Tanátszázi, és Sz. Mihály kapui tornyokból zengettenek az egymást felváltó dobok és trombiták. Minek utána ő Felfége a' Primási Palotához, mint a' maga ki-rendelt szállásához meg-érkezett volna, bé méne az udvari Kápolnában, mellynek bé menetelénél ő Felfégét már előre a' papi Rend várja vala. Ő Eminentziája a' Primás személyesen énekelte az úgy nevezett *Téged Isten dicsérünk*; és az ágyúk harmadikszor lövettettének ki. Ezen pompás bé-menetel, mellynek szépségét le-írni majd lehetetlen, e' sizerént tartatott. 1. ment egy magános Császári Híntő. 2. A' Fő Rendeknek lovaszi, és tselédjei. 3. A' Vármegyebéli lovas Nemesfég. 4. A' Fő és Al-lovasz

gár mestere ő Felsőjét el-fogadja, és a város kultsait egy arannyal ki-varrott bársony párnátskán által adja, melyet ő Felsője kezeivel illetve rövideden feladni szokott. A városi Polgárlágnak tiszteség tévő késérése mellett a városi Tanács ő Felsőjét hajadon fővel a Királyi várban késéri, a holott a Papi rend és az Ország Fejeitől el-fogadtatik az Várbéli Templomban vitettetik, és ottan a Téged Isten ditsérőnek el-énekeltetik.

Hogy-

vász mesterek ő Felsőjének lovászszaiival, és vezeték paripáival. 5. A Császári és Királyi dobosok és trombitások. 6. A Császári udvari Furatok. 7. A Magyar világi Fő Rendek, a Magyar és Német udvari Komornyikkal paripákon. 8. A Királyi belső titkos Tanácsosok a magok Tisztjeikkel, ki ki a maga rangja szerént. 9. Ő Felsője maga személyében, a kit az udvari Nemes Ifjak a Magyar Test őrző sereggel lóháton késértenek. 10. A Császári Német Test őrzők a hintó mellett, és azok után egy osztály Német lovasfág.

Hogyha a' Koronázás előtt a' Palatinusi hivatal üres lenne, tehát mindenek előtt annak szükség helyre állíttatni. Ez választás által szokott meg-esni, a' midőn a' Király két R. Katholikus, és két Protestáns választatandóknak neveiket tulajdon kezeivel egy tzedulátskára fel-írja, a' melly az egyben gyült Ország Rendjeinek petsét alatt által adattatik. (d) Ezt a' Primás fel-szakasztja, a' választandóknak neveiket közönlégesen el-olvasa, mellyre a' Palatinus köz fel-kiáltással választatik, és azonnal a' Primás által az Ország Rendjeinek követése mellett a' Királynak bé-mutattatik, a' ki is a' választást meg-erősíti, és az esküvést tölle maga előtt el-fogadja. —

A' Koronázás előtt való nap a' Palatinus a' Korona örökkel, és az arra választatni szokott Fő Rendekkel a' Királyi várba fel-mégyen, az holott a' Korona,

(d) Most ezen levél fel nem bontatott, hanem ő Fellegének negyedszülött fia LEOPOLD SÁNDOR választott az Ország Rendjeinek közönléges meg-egyezésével Palatinusnak.

na, a' hozzá való ékesfégekkel együtt a' fellyebb említett ládátskába, e' pedig egy Királyi Hintóba tétetik, mellyben elől két belső Titoknokok, hátul pedig a' két Korona őrzők ülnek. Ezen hintó előtt megyen a' Palatinus a' Püspökökkel együtt, mellesleg egy osztály korona őrző sereg, hátulról pedig az azon alkalmatosfágra ki-rendelt követek paripákon. A' városi Tanács a' Sz. Mihály Kapunál várja, a' tiszteség tévő városi Polgárfággal együtt a' városi nagy Templomban késérvén, a' holott a' ládátska a' segrestyébe vitetik, bé-zárattatik, az ajtaja pedig a' Palatinus, és Korona őrzők által bé-petsételettik, a' kik a' kúlsot magokhoz veszik. A' tisztek pedig, és a' Korona strásái kívülről strásályák, nem külömben a' Templom is, mellynek kúlsa egy Pisoni Káptalanbéli Úrnak által dattatik, őrizet alá vétetik.

MÁSODIK SZAKASZ.

A Koronázás alatt való Pompokról.

A Koronázásra rendeltetett Napon mint egy reggeli 8 óra tájban, bé-mennek a' Korona őrzői az arra rendeltetett Király személyét viselő követekkel együtt a' meg-nevezett Templom segrestyéjében, fel-nyitják a' Ládátskát, fel-tézik a' Koronát a' hozzá valókkal együtt egy különös Asztalra, és a' mellett maradnak, mind a' Király el-jöveteléig. A' Palást, Kesztyű és Paputs-is ugyan azon úttal a' Fő őltár mellé helyheztetni szokott asztalra tétetnek.

Fel-gyülekeznek egyfzersmind az Ország Fő Rendjei-is a' ki rendelt órára, nég pedig a' Papi rend a' Nagy Templomba, a' Világi Fő rendek pedig az Ország Házához, az honnan a' Nemesek ugyan a' Királyi Helytartónak, az Ország Bárói, és Magnások pedig a' Palatinus vezérlése alatt a' Várba fel-mennek

B

a'

a' Királynak a' Koronázásra való le-vite-
lére. A' Várból való le-menetel pedig
illy rendel tartatik.

A' Fő Rendek a' magok rangjok sze-
rént elől lovagolnak, azok után pedig
az all-rendek, és az Udvariak. Ezeket
követi a' Palatinus, ez után a' Magyar
Héroidus és a' Fő Lovász Mester ki vont
fegyverrel mindnyájan lóháton. Ezután
A' Ő Felsőge Magyar öltözetben, kinek jobb
felől a' Magyar nemes Testörzö Sereg,
bal felől a' Császári Német Test örzök,
mellette pedig a' Városi Tanáts le-vett
füveggel megyen. A' Városi Polgári
gyaloglág az utzákon két felől áll, Fegy-
verrel, zászlókkal, táborig, és török Mu-
sikákkal.

A' Templomnak nagy Ajtajánál vár-
ja Ő Felsőgét a' Papi Rend Mise mondó
ruhákban, mellynek elején a' Primás a'
meg-szentelésre rendelt szentelt vizet elei-
be nyutja, és a' Kalotsai Érsekkel e-
gyetemben trombiták és dobok harsogá-
jai között bé-vezeti a' szent helyre, a' ho-
vá már előre a' Papi rend bé-ment vala.
Ő Felsőgének a' Templomban való bé-
menetelével annak ajtaji azonnal bé-zá-
rat-

ratva tartatnak mind addig, míg Ő Felfé-
ge a' templom közepén fel állítatni szo-
kott Királyi székből fel nem ül. Az arany
gyapjas vitézek, és az udvari belső ta-
nátsosok számára különös helyek vagy-
nak ki-rendelve. A' főbb Rendü Alszo-
nyok számára pedig különös magosan
épült néző helyek állítatnak fel. (e) Mi-
nekeutánna Ő Felfége a' meg-nevezett
Templom belső helyében egy kevés ide-
ig mulatoz; elől mégyen a' Papi Rend,
az Apostoli Keresztet vivén, az udvari
Fő Marschalnak, és némelly Fő Rendek-
nek vezérlések alatt, ezeket követik, a'
Nádor Ispány által ki-rendeltetni szokott
tíz fő személyek az Országoknak, és a'
Tartományoknak zászlóival (f) az Or-

B 2

szág

(e) A' Nápolyi Király, Királyné, és a' Királyi
házból jelenlévők számokra a' Templomnak
egyik ablakában kívülről egy fából épült
néző hely állítatott vala fel, a' honnan a'
jelen lévő Felfégek a' mostani Koronázás-
pompáját alkalmasan nézhették.

(f) Ezek jelentik azon 10 Országokat, mellyek-
ből állott régenten Magyar Ország, úgy-
mint

szág Héroldja a' Korona őrzők, és a' Korona őrzők, és az Ország Bárói az Ország Klenodiumaival (g) ezek után mégyen a' Király a' két Érsekek között, ezt követi a' Magyar Országgi Fő Udvari Marschal, és a' Magyar és Német Test-őrző Seregeknek Kapitánnyai, két oldalról mennek a' Magyar és Német Nemes Test-őrző vitézek, és e' szereznt mégyen ő Fellege Doboknak, és Trombitáknak harfogása alatt egészlen a' Nagy Oltárig, az holott azok, a' kik az Ország Klenodiumait viszik az Oltárnak jobb, az az az Evangyéliom felől való részén sorba állanak. A' Király pedig az ott készített Királyi székbe bé-ül, kinek jobb

mint Magyar Országot, Dalmátziát, Horvát Országot, Schlávoniat, Bosniát, Galitziát, Lodomériát, Serviát, Kumániát, és Bulgáriát.

(g) A' Fő Komornyik a' Keresztel, a' Fő Pohárnok, a' Sz. István kardjával, a' Horvát Országgi Bán az Arany almával, az Ország Bírása a' Királyi Páltzával, a' Nádor Ispán a' Koronával, és a' Fő Lovász-mester kivont fegyverrel.

jobb keze felől áll az Ország Palatinusa a' tíz zászló vivőkkel, bal felől pedig a' Fő Lovász mester mezítelen fegyverrel, a' más öt zászló vivő Fő Rendekkel együtt. Az Ország Primása pedig által vészti az Ország tzimereit; és helyhezte-ti azokat az óltárra. Azonnal a' Felső-ges személy egy bársony párnátskára le-térdepel, kinek is a' Primás a' Keresztet a' meg-tsókolás véget által adja, és őtet a' ditséretesen és igazán való Uralkodás-ra inti, mellyel a' koronázandó személy két újjait a' fel-nyittatott Evangyéliomra tévén meg-esküszik, mellyel egyszersmind magát az Igasfágnak fen tartására, és ki-fizolgáltatására le-kötelezi. (h) Ezzel el-énekeltetik a' minden Szenteknek Li-

B 3

táni-

(h) Hogyha a' Király ifjú idejére nézve a' ■ tet le-nem teheti, tehát azt vagy a' Nádo Ispán, vagy más arra rendeltetett Fő ember telzi le a' Királynak Lelkére. Így Posthumus László Király helyett annak meg-koronáztatásának alkalmatosságával az ő Attya-fa Czillei Gróf esküdött meg az Ország Törvényeinek meg-tartására.

tániája, és más Könyörgések, a' Misében bé-vett szokások szerént, de mindjárt fel emeltetik két Püspökök által, és az Udvari Fő Marschalnak, és a' Királyi Komornynak késérésekkel, az Óltár háta megé vitetik, és a' fel-kenésre el-készítettik. Ezek után két közelebb álló Püspökök a' Királyt közre vévén az Óltár eleibe vezetik, az holott a' Primás az ő jobb karját a' bé-avatándóknak (Catechumenorum) olajával meg-keni, egy imádságot a' mise mondó könyvből elmond, ismét a' két vállá-közt meg-keni, és újra egy más Könyörgést el-mond. Mellyel a' Király ismét az Óltár háta megé vezetetik, az holott az olaj le-töröltetik, a' Püspökök által a' Királyi székbe vezetetik, és ott a' Fő Komornynak, és Udvari Fő Marschalnak fegitfégek által Sz. István ruhájiban fel-öltöztetik.

Ezzel a' nagy mise mindjárt el-kezdődik, és az Evangyéliomnak olvasásával ő Felfége újra az Óltár eleibe vitetik, az hol egy gráditsal fellyebb lépven, térden álva el-vézi az Ország Primásának kezeiből a' Sz. István kardját, a'
mise

mise könyvben lévő ilyen igéssel: *Végyed ezen Szent Fegyvert, mint Istennek ajándékát, mellyel az Izrael Népének el-
lenségéit meg-fenyíted.* Ezzel a' Fegyver
tölte ismét el-vétetik, és hüvelyébe tétet-
vén véle fel-övedeztetik. E' meg-lévén
ő Felfége a' Nép felé fordul, a' fegyvert
ki-rántja, és kereszt formára véle három
vágást tészzen annak jeléül, hogy kész az
Isten ügye mellett, és a' Vallás mellett
hartzolni. A' Király a' fegyvert hüve-
lyében vizsgálva dugván újra le-térdepel.
A' Primás pedig fel-veszi a' Koronát, és
azt a' Palatinusfal együtt ő Felfégének
fejében tévén imádkozik. Hasonlóképen
a' Királyi páltzát, jobb kezében, az arany
almát pedig bal kezében adja. A' Sz.
István kardját pedig az, a' ki vinni szok-
ta kezeiből el-vevzi, és ekképen a' meg-
koronázott Király, a' Királyi Páltzát, és
az arany almát kezeiben tartván, a' Pri-
más, és a' jelen lévő Püspökök által elől
menvén, a' tíz zászlós Urak, az Ország
Héroidja, a' Fő Lovász mester, hátulról
pedig a' Fő Udvari Marschal, Fő Ko-
mornyik, és a' két rendbéli Test őrző Sere-
gek Kapitányai, a' Királyi Székhez kí-

tetik, és abba fel-ültetetik. Mellyel a' *Téged Isten ditsérünk* el-énekeltetik, minden harangok meg-húzzattatnak, a' dobok és trombiták harfognak, és a' várban az ágyuk el-lövettetnek. A' katonaság is köszöntő lövést teszen, és a' Palatinus által adatott jelre egyenlő szóval felkiáltatik: *Élyen a' mi Urunk, és Királynunk!* A' Primás a' szokott könyörgéseket el-mondja, áldást ad, és az Evangyéliumot el énekeli. Az alatt a' Királytól a' Püspökök által a' Korona, Királyi páltza, és az arany alma el-véttetnek, és által adattatnak azon Fő Uraknak, a' kik azokat vinni szokták, kik a' Királyi szék előtt állanak. A' Királynak pedig az Evangyélium könyve a' Püspökök által a' meg-tsókolás véget oda nyújtatik, és a' *Híszek egy Istenbe* el-énekeltetik. Ezek után a' Király az arra ki-rendeltetett Püspökök által egy kárpit alatt a' nagy oltár eleibe bé-vitetik, az holott le-térdepelvén egynehány aranyat vét az arra rendeltetett ezüst tsészébe, és a' Primás által eleibe nyújtatott Keresztet meg-tsókollya. Ezzel ismét a' Primás, és Püspökök által ujra a' Királyi székhez késértetik,

és ott a' Korona fejére ujjonnan fel-té-
tik. Egy kevés idő múlva ismét fejről
le vétettetik, és a' Palatinusnak által a-
dattatik, 'ki is azt egy arra végre va-
ló bársony párnátskára le-tétfzi.

Ezen fel,'s alá való járásban az Ország
Klenodiumai a' föld felé tartatnak, és is-
mét fel-egyenesítetnek. A' Mise mind a'
Sákramentom ki-osztásáig rend szerént
foly, a' midőn a' Király két Püspökök
által vezetettvén az Úr vatsoráját magá-
hoz véfzi. Ezzel ismét a' Királyi székben
fel-ül, és a' Palatinus által a' Korona
újra fejében fel-téttetik. A' misének vé-
ge lévén a' Templom ajtai fel-nyittatnak,
meilyel a' Király veres, fejr, és zöld
posztóval bé-borított deszkázaton gya-
log a' Franciskánusok Temploma felé kö-
vetkezendő rendel kísértetik. Elöl mé-
gyen a' Fő és al rendű Nemesség, azok
után a' zászlókat vivők, a' Magyar Or-
szági Héróld, a' Fő udvar mester, és egy Pap
Úr, a' ki a' Király előtta' keresztet viszi. Ezek
után mégyen a' Király, jobb keze felől pedig
a' Kalotsai Érsek, kiket követnek a' több
Püspökök, és egynehány osztály gyalog
katonaság. Az Ország Kintstartója, a'

hozzá tartozandókkal, hátulról mégyen ló háton, és a' Koronázás emlékezetire arany és ezüst pénzeket szór ki a' nép között,

Az említett Franciskánusok Templomában fel ül a' Király egy három grádcitsnyi magosfágu Királyi székbe, és azon Fő és al rendű Nemesek közzül, a' kiknek neveiket a' Palatinus előre való választásából a' Magyar Országai Kantzellarius fel-olvassa, *Arany lovas vitézekké* teszi. Ezek egymás után a' Királyi szék eleiben menvén térdre esnek, kiknek vállait a' Király a' Szent István Kardjával gyengén meg-illeti. Ezzel mind a' Király, mind a' hozzá tartozandó Fő Rendek a' készen álló paripákra fel-ülnek, és innen az előbbi rendel a' Misericordiánusok piatzán építetett, és veres, fejer, és zöld posztóval bé-húzatott álló helyfelé mennek, a' holott a' Király a' Palatinussal, a' két Érsekekkel, az Ország Bírájával, és a' Magyar Kantzellariuszal együtt a' meg-nevezett magasan épült álló helyre fel-mégyen, és ott az Esztergomi Érsek, mint Ország Fő Kancellariususa által elől mondani szokott esküvés formája szerént jobb kezét fel-tartván

ván az egész nép előtt meg-esküszik. Melly által magát arrakötelezi, hogy az Isten Anyaszentegyházát, a' Papi Rendet, az Országnek Főbb és al-rendü Nemesfégét, a' Királyi Városokat, és az Országnek minden Lakosait a' magok jusfaiban, szabadfágaikban, és régi bevett törvényes szokásaikban a' már kiadott Királyi Ajándék Levél értelme szerént meg-tartja, minden embereknek igazságot szolgáltat, a' második András Király Törvényét, a' 31-dik tziikkelyt kivévén meg-nem rontja, a' Magyar Ország Határait, és mind azt a' mi Törvény szerént ahoz való el-nem idegeníti, és meg nem kisfőbbíti, végezetre mind azoknak, a' mellyek az Ország Rendjeinek köz Javára, betsületére, és hasznára tzeleznek tehetlége szerént elő-mozdítója lészzen, Mellyek után az öfzve fereglett nép egy szívvvel, és szájjal kiáltja: *Éllyen a' mi Urunk, és Királyunk!* és az' ágyúk és apró puskák másodszor lövettetnek ki. (i)

A'

(i) A' Nápolyi Király, Királyné, és a' Királyi Házból valók, ezen Pompát egy által el-
len-

A' hitnek le-tétele után le-szállván a' Király a' meg-nevezett áltó helyről az egész pompa mégyen lovagolva a' Duna felé, az úgy nevezett *Király hegyéhez*, a' melly szintén úgy három féle színű posztóval vagyon bé-húzza. (k) Fel-menvén a' Király ezen hegyre ki-húzza a' Szent István Kardját hüvelyéből, és a' Világ négy részeifelé keresztet vág, annak jelül, hogy az Országot kész mindennemű ellenség ellen óltalmazni. Mellyel az egész népnek öröm kiáltásai, és az ágyúknak dörgései között a' Királyi Várban viszfa tér. Az egész Koronázás pompáját bé-rekeszti az említett Várban való Királyi ebéd; az holott egy négy szeg formára meg-terítet asztalnál egy pompás Királyi székben a' fő helyen ül a' Király a' Királynéval (hogy ha jelen vagyon)

lenben való épületből nézték. A' tehetősebbek számára pedig a' piatznak egynehány részén néző helyek valának fel-állítva.

(k) Ezen fok számú rőf posztók a' pompa végén a' nép között szabad prédára szoktak keresztetni.

gyon) és a' Királyi házból valókkal, jobb oldalon az Esztergomi, és Kalotsai Érsekek, bal oldalon az Ország Palatinusa. Az Ország Bárói ki ki a' maga Hivatalya szerént a' Királynak udvarolnak, az Ország több Rendjei pedig más Palotákban vendégtetnek. (1)

Az ez alatt valalamellyik Királyi szobában le-tézetett Ország Klenodiumai, három napig az egyik Korona őrzőnek jelen

(1) Ezen alkalmasfággal egy arra végre építetett fa sátorban egy egész ökör szokott meg-süttetni, mellyből a' Fő Asztalnok egy darabot az Asztalra fel-víszén, a' többi pedig a' népnek adatik. A' mostan uralkodó Felsőges Király Második LEOPOLD meg-koronáztatása alkalmasfágával a' Pofoni szőlő műves tzehek vala szerentséje ezen ökröt meg-sütni. Ezen ökör 3. egész napokig süttetetik, ez előtt pedig aranyozott szarvakkal, gazdag takaróval, és minden színű pántlikákkal fel-ékesítetve a' városnak főbb utzáin muzsika szóval fel 's alá hordoztatik.

len létében közönséges nézésre ki-tétetnek, (m) azután pedig ő Felsőfégenek, és az Ország Rendjei között ki-rendelt Követeknek jelen léteben az arra rendeltett vasas ládában bé-tétetik, és az 3. különböző zárossal bé-zárattatik, mellyek között a' közbülsőnek a' kulcsát a' Király, a' más kettőnek pedig a' két Korona őrizők magokhoz vészik. Ezzel a' közepén a' Király, oldalaslag pedig a' Palatinus, Primás, Ország Bírása, és a' Magyar Országai Kancellárius petsétjeivel bé-petsételtetvén, a' szokott helyre, és őrizet alá tétetik.

(m) Ez most a' Primás udvari kápolnájában esett meg.

HARMADIK SZAKASZ.

A Koronázás után való Pompdkról.

A' mostan kegyelmesen uralkodó II. dik Leopold felséges Király pompás bejövételének estvéjén nem különben az ő negyedszülött Fijának Leopold Sándor Fő-Hertzegnek egyező akarattal lett Palatínus-sá való választásakor a' Tanáts Háznál fel emeltetett győzedelmi kapu, nem különben az egész város, és a' Koronázás napja estvéjén a' Hertzeg Grasalkovits Palotájais egészlen megvilágosítva valának. Ő Hertzegsége is a' Primás ezen örvendetes napon a' maga nyári palotájában lévő kertben egy igen pompás és mesterféges tűzi játékot adott, mellyett ama híres Stiver készített, mellynek ő Felsége az itt jelenlévő Fő Hertzegekkel, és Hertzegnékkal, a' Nápolyi Királlyal, és Királynéval, Császári Ministerekkel az Ország Rendjeivel, és majd egész Posony városával szemlélői valának, melly tűzi mesterfégek alatt a' győzedelmi kapukon az egy-

egymást fel-váltó zengedező muzsikák, és egész éjjel a városnak minden úttzáin az öröm kiáltó népnek lármái hallattanak. Az itten lakó Zsidók is a magok zsinagogájok előtt egy győzödelmi kaput állítanak fel, melly hasonlóképen meg-világosítva, és muzsikásokkal meg-rakva vala.

Ugyan ezen örvendetes napon dél után a városnak egyik piatzán magasan fel-állítatott helyről, fejer és fekete tzipók, nem különbben fejer és veres bor-olztogattatott ki a nép között. Az állás pedig a rajta valóval együtt a népnek szabad tetzésére engedtetett.

Két napokkal ezután engedelmet kére az város Tanátsa ö Felfégétől a szokott ajándékoknak bé-mutatására, mellyre ö Felfége a következő napon reggeli 9. órát rendelvén öszve gyülenek a város Tanátsos férfiai a Királyi külső szobában. Az említett ajándékoknak vitele pedig illy rendel ment a városnak főbb utzáin.

1. A város Kapitánya Ló háton.
2. A városi Lövő Seregnek táborig-músikásai.

3. Egy osztály Városi gyalogfág.

4. Egy kalászokkal és ágakkal fel-
 ékesített Szekér hús zsák Zabbal, mel-
 lyeken a' Város tzimerei valának, ez előtt
 mene a' Vásár-Bíró tsinos Magyar öltö-
 zetben a' Kalapján egy búzakalászokból
 és mezei virágokból való bokrétával, az
 egyik kezében egy veresre festett ara-
 nyozott abrantsú vékát, másokban pe-
 dig egy meg-aranyozott tsapó deszkát
 tartván. Utánna mentenek két Szolgák,
 minden féle színekkel ki festett, és meg-
 aranyozott Köpétzékét vivén.

5. Ezek után méne egy kék színű
 Szekér, két veres, és meg-ezüstözött a-
 brantsú hordókkal, mellyek közzül min-
 denikbe 10. akó jó féle 1779-dik eszten-
 dőbéli ó bór vala. Ez előtt menének két
 bor kultsárok szokott tsinos öltözetben.

6. Négy hízlalt ökrök aranyos Szar-
 vakkal, és Koszorúkkal, 's pántlikákkal
 fel-tzifrázva, mellyek közzül mindeni-
 ket selyem pántlikával körül font kötele-

C

ken

ken egy egy tziprán fel-öltözött Mészáros vezette.

7. Négy bornyúk, szintén úgy Pántlikákkal és Kofzorúkkal fel-ékesítve, mellyeket ugyan annyi tsínosan fel-öltözött Mészárosfiúk vezettének.

8. Négy gyenge báránycák, mellyeket rózsaszínű pántlikákon ugyan annyi 8. 10. esztendő Mészáros Leánycák vezettének, a' báránycák, szintén úgy felvalának tziprázva, a' leánycák pedig igen ékes erdélyi Juhászné ruhákban valának fel-öltöztetve.

9. Két fel-nevedett Aszszony személyek Magyarosan fel-öltözve vivének egy mindenféle virágokkal meg-rakott Kosárban 12. Mákos és diós Kalátsokat.

10. Hat tsínosan fel-öltözött Kenyér sütő Ifjak hat tiszta búzából sült Kenyerekkel, melly mind egyik fél Posonyi mérőből vala, igen szépen font, és fejeit Tafotával meg-bélelt Kosarakba. Nemkülömben egy öt esztendő gyermek az
 ő nagy-

ő nagyságához alkalmaztatott kenyérral
hasonló Kosárba.

11. A' városi Polgárfág Muzikásai
fűvő Szerzőmokkal.

12. Egy osztály városi gyalog kato-
nalág.

13. Az Út Komissárius lovagolva.

Midőn ezen egész Pompás készület Ő
Felsőfének szállásához a' Primás Palotá-
ja eleibe meg-érkezett volna, a' Városi
gyalogfág kerek formában állott, hogy
az számosan oda tódult népet meg-tar-
táztassa, az egész Tsászári Udvar pedig
a' Nápolyi Királlyal, és Királynéval,
a' Palota külső állásáról ezen aján-
dékokat kegyelmesen meg-tekinteni,
és igen kedvesen venni méltóztattak.
Vizsza térvén ezen Felsőfének szemé-
lyek a' szobában, a' Városi Tanács Ő Fel-
sége eleibe fel-hívattatott, melly alkal-
matsággal a' Város Bírása egy rövid
fontos mondásban, kéri vala Ő Felsőfének,
hogy ezen tsekély ajándékokat, mint a'

C a

Vá-

Városi Polgárfág meg-szakadhatatlan hűségének áldozatját kegyelmesen el-fogadni méltóztatnék. Mellyre Ő Felsőge igen kegyelmesen válaszolt, és a' Várost a' maga kegyelmesége, és óltalma felől bizonyosfá tette. (n) Ezek el-menvén parantsolá Ő Felsőge, hogy a' Bárányokat és Kalátsokat vivő gyermekek, (o) nem kü-lömben a' kenyér hordozó sütő Legények fel-hívattatnának, melly meg-lévén, el-ál-lította őket két felől a' külső szobában,

a'

(n) A' Város Bírája, és Polgármestere ez alkalmatosfággal egy 15. aranyokat nyomó, a' Tanátsbéli Férfiak pedig egy két lat nehéz-fégü arany, és ezüst emlékeztető pénzeket nyertenek.

(o) A' Báránykákat, és a' kalátsokat vivő Le-ánykáknak Ő Felsőge 2. aranyokat nyomó arany, és 2. lat nehéz-fégü ezüst, a' Ta-nátsban lévő Tiszteknek 150 ezüst emlékez-tető Pénzeket, az ajándékot vivőknek pe-dig 100 folyó aranyokat küldeni méltóztatott.

a' mellyben Ferentz Fő Hertzeg feleségestől, a' Nápolyi Királlyal, és Királynéval és egynehány Fő Udvari emberekkel valának, azután pedig többen-is gyülekezének, a' kik ezen embereket megtekintven, kinek kinek állapotja és Neve fölől tudakozódának. A' Nápolyi Király ő Felsőségének leg-jobban meg-tetzének a' Kalátsok, mellyet látván a' Város Pólgármestere, parantsola egy Kosárt eleibe vitetni. Mellyből Ő Felsőge egy mákost ki vétén Ferentz Hertzeggel, és Hertzegnével belölle jó ízűen evett.

Egyik a' bárányt vivő gyermekek közzül kéré, hogy az ő beszédjét Ő Felsőgek Kegyelmesen meghalgtatni méltóztatásának, melly meg-lévén, Ferentz Fő-Hertzegné az ajánlott Bárányt kegyelmesen el-vévé, és mivel az Ő Felsőségének a' Királynénak vala fel-szentelve, fogadá, hogy Bétsben lejendő vizsza menetelével Ő Felsőségének nem tsak meg-mondaná, hanem fel-is ditsekednék velle. Hasonló beszédet monda egy városi sütő Mesternek öt esztendősi fiatskája-is, melly hason-

önlöképen igen kegyelmesen fogadtott. (p)

(p) Két nappal szután az ide való szöllős gazdák is hasonló ajándékot mutatának bé ő Felfégének, melly áll vala három teli kosár szőlőkből, mellyek között némellyek rendkívül nagyok valának. Négynek közülök vala az a' szerentséje ezen ajándékot ő Felfége által adni, a' kik között az egyik magától egy rövid beszédet mondott. Ő Felfége ezen ajándékot is kegyelmesen el-fogadta, és mindeniknek két latot nyomó ezüst emlékeztető pénzt adata.

